

Programma
Transitie Geboortezorg

Handreiking Fiscaliteit

Op weg naar integrale geboortezorg 2017

Aangepaste versie: 23 januari 2017

Vorige versie: 14 december 2016

Voorwoord

Deze Handreiking Fiscaliteit is opgesteld door de Taskforce Programma Transitie Geboortezorg (Taskforce) om meer helderheid te verschaffen over het vraagstuk 'behoud fiscaal ondernemerschap' en eventuele btw bij de invoering van integrale bekostiging van de geboortezorg. De Taskforce heeft hiervoor de organisatiemodellen van enkele regio's voorgelegd aan de Belastingdienst. De zienswijze van de Belastingdienst wordt in deze handreiking toegelicht.

Deze handreiking kan behulpzaam zijn voor VSV's/geboortezorgorganisaties die per 1.1.2017 gaan starten met integrale bekostiging, maar ook voor VSV's die in een latere fase deze overstap zullen maken.

De handreiking is opgesteld als dynamisch document. Op basis van nieuwe organisatiemodellen, nieuwe inzichten en suggesties in de komende periode, vanuit het werkveld, de beroepsorganisaties, cliëntenorganisaties en zorgverzekeraars zal het document telkens weer verder worden aangevuld en aangescherpt.

De Taskforce ziet deze handreiking als een gezamenlijk document van alle bij de geboortezorg betrokken partijen. Elke suggestie om deze handreiking te verbeteren, wordt op prijs gesteld. Mocht u daarnaast menen dat er onjuistheden in staan dan verzoeken wij u die eveneens aan ons te melden (t.hollman@transitiegeboortezorg.nl).

Op de website van de Taskforce (www.transitiegeboortezorg.nl) vindt u meer hulpmiddelen en voorbeelden van andere regio's die u kunnen helpen op uw weg naar integrale geboortezorg. Deze vindt u nadat u inlogt op het portal van de website. Binnenkort verschijnt ook de Handreiking Mededingingsrecht. Die gaat in op mededingingsrechtelijke aspecten rondom de invoering van integrale bekostiging.

Tot slot veel dank aan de VSV's/geboortezorgorganisaties die hun organisatiemodel via de Taskforce hebben voorgelegd aan de Belastingdienst. Dit heeft geleid tot een zienswijze van de Belastingdienst, waarmee de Taskforce ook weer ander regio's verder kan helpen.

Taskforce Programma Transitie Geboortezorg
Martin Groesz, projectleider
Titia Hollman, juridisch adviseur
14 december 2016

Programma
Transitie Geboortezorg

1. Inleiding

Aanleiding

Om een betere samenwerking binnen de geboortezorg te realiseren en daarmee de kwaliteit van de zorg voor moeder en kind te verbeteren, kunnen Verloskundige Samenwerkingsverbanden (VSV's) bestaande uit verloskundigen, gynaecologen, kraamverzorgenden en ziekenhuizen in 2017 een integraal tarief voor geboortezorg afspreken met zorgverzekeraars.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft op 31 mei 2016 aan de Kamer aangegeven dat deze optie voor een integraal tarief per 1.1.2017 beschikbaar komt voor VSV's die daar zelf voor kiezen. Het integrale tarief is derhalve de komende jaren een optie, naast de bestaande bekostiging.

Hierin ondersteund door VWS is in het voorjaar 2016 een Taskforce Programma Transitie Geboortezorg ingesteld om te voorzien in coördinerende en faciliterende activiteiten met als doel het realiseren van een succesvolle en efficiënte invoering van integrale geboortezorg en integrale bekostiging.

De VSV's die gebruik willen maken van de mogelijkheid van integrale bekostiging per 1.1.2017, zijn momenteel druk doende om hun geboortezorgorganisatie hiervoor startklaar te maken. Daarbij maken de vier betrokken disciplines in de betreffende regio afspraken over het te hanteren organisatiemodel (juridische vorm, werkwijze, borging van de kwaliteit van zorg, verdeling van de financiële middelen etc.).

Opbouw handreiking

Dit document is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 2:

De kanttekeningen bij gebruik van deze handreiking.

Hoofdstuk 3:

De beschrijving van de organisatiemodellen die aan de Belastingdienst zijn voorgelegd.

Hoofdstuk 4:

De zienswijze van de Belastingdienst aangaande het vraagstuk 'behoud zelfstandig ondernemerschap' en btw bij de invoering van integrale geboortezorg en bekostiging.

2. Kanttekeningen

De Taskforce heeft gemeend het veld van dienst te zijn door een zienswijze te vragen aan de Belastingdienst omtrent organisatiemodellen¹ waar meerdere VSV's voor gaan kiezen per 1.1.2017. Bij het gebruik van deze handreiking is het van belang kennis te nemen van het volgende:

Geen garantie

Het overleg met de Belastingdienst heeft geresulteerd in een zienswijze van de Belastingdienst inzake enkele fiscale aspecten. Deze zienswijze is bedoeld als hulpmiddel voor VSV's en geboortezorgorganisaties bij de beoordeling van hun eigen situatie, maar biedt geen garantie. Dit betekent ook dat aan deze handreiking van de Taskforce geen rechten kunnen worden ontleend. Bij twijfel over de houdbaarheid van de eigen gekozen constructie is het advies om de specifieke omstandigheden voor te leggen aan de regionale belastinginspecteur.

Niet alle modellen in beeld

Niet alle gekozen c.q. denkbare organisatiemodellen zijn in beeld gebracht in deze handreiking en onder de aandacht gebracht bij de Belastingdienst. VSV's hebben zelf de afweging gemaakt om hun model voor

een geboortezorgorganisatie al dan niet voor te leggen. Sommige geboortezorgorganisaties hadden al in een eerder stadium fiscaal advies ingewonnen waardoor het wellicht niet meer nodig was om de Taskforce en/of de Belastingdienst te benaderen.

Afwijkende modellen

Geboortezorgorganisaties die kiezen voor een organisatiemodel dat op cruciale onderdelen lijkt af te wijken van de in deze handreiking beschreven en aan Belastingdienst voorgelegde modellen kunnen hun model desgewenst nog voorleggen aan de Taskforce. De Taskforce kan dan in samenspraak met een van de betrokken fiscalisten bekijken of het iets toevoegt om het model voor te leggen aan de Belastingdienst.

¹ 'Organisatiemodel' en 'model' worden in deze handreiking door elkaar gebruikt.

3. Kenmerken voorgelegde modellen

De VSV's die gebruik willen maken van de mogelijkheid van integrale bekostiging per 1.1.2017 zijn momenteel druk doende om hun geboortezorgorganisatie hiervoor startklaar te maken.

Het merendeel van de VSV's die per 1.1.2017 de overstap gaat maken naar integrale bekostiging, zal dit doen in de vorm van een geboortezorgorganisatie (in één van de juridische vormen zoals hieronder weergegeven) die zelf geen zorg verleent, niet als hoofdaannemer en ook niet als onderaannemer. De zorg wordt door de zorgverzekeraar gecontracteerd met de aangesloten zorgaanbieders die feitelijk ook de geboortezorg verlenen. Op dat niveau (bij de individuele zorgaanbieders) liggen dan ook de verplichtingen op grond van de Wkkgz en de WTZi².

Dit laatste is als zodanig bevestigd door het CIBG³ en de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ). Dit betekent ook dat er geen 'formele' relatie ontstaat tussen de IGZ en de geboortezorgorganisatie (die immers geen zorg verleent). De huidige situatie waarin de IGZ in voorkomende situaties een individuele zorgaanbieder kan aanspreken op de verleende zorg op grond van de wetgeving zoals de Wkkgz, blijft bestaan.

Qua juridische vorm zijn er verschillende keuzes gemaakt door de geboortezorgorganisaties die per 1.1.2017 overgaan. Sommige geboortezorgorganisaties kiezen voor oprichting van een rechtspersoon (bijv. een coöperatie), andere kiezen voor een rechtsvorm zonder rechtspersoonlijkheid (bijv. een maatschap of samenwerkingsovereenkomst).

De kenmerken van de aan de Belastingdienst voor gelegde organisatiemodellen zijn in onderstaand kader opgenomen.

² Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg en de Wet Toelating Zorginstellingen

³ Het CIBG is een uitvoeringsorganisatie van VWS dat zich onder meer bezig houdt met zorgregistraties en toelatingen in het kader van de WTZi

Kenmerken van de aan de Belastingdienst voorgelegde organisatiemodellen

- De geboortezorgorganisatie heeft de vorm van een rechtspersoon (bijv. een coöperatie) of een rechtsvorm zonder rechtspersoonlijkheid (bijv. een maatschap of samenwerkingsovereenkomst).
- De geboortezorgorganisatie verleent zelf geen zorg, niet als hoofd- of onderaannemer, maar de zorg wordt door de zorgverzekeraar gecontracteerd met de aangesloten zorgaanbieders die feitelijk ook de geboortezorg verlenen.
- Elke aangesloten zorgaanbieder krijgt een specifieke taak binnen de vastgestelde zorgpaden, waarvoor een eenduidig tarief is afgesproken.
- De geboortezorgorganisatie voert op basis van een door alle partijen afgegeven mandaat, namens alle partijen de onderhandelingen met de zorgverzekeraars over het regionale geboortezorgprogramma en het bijbehorende integraal tarief. De geboortezorgorganisatie maakt daartoe kwaliteits-, volume-, en integrale tariefafspraken met de zorgverzekeraars.
- De geboortezorgorganisatie incasseert de vergoedingen van de zorgverzekeraars en keert de ontvangen gelden volgens een overeengekomen financiële verdeelsleutel uit aan de deelnemende partijen. Uit deze verdeelsleutel is af te leiden wat het bedrag is dat aan de zorgverlener voor de verrichte werkzaamheden toekomt.

4. Zienswijze Belastingdienst

Rondom de invoering van integrale geboortezorg en bekostiging en de gekozen organisatiemodellen zijn fiscale vragen gerezen. Om een landelijke standpuntbepaling te bevorderen is door de Taskforce aan de Belastingdienst gevraagd om zijn zienswijze te geven aangaande deze fiscale issues. Aan de Belastingdienst zijn de op pagina 3 beschreven modellen voorgelegd. De zienswijze van de Belastingdienst treft u verderop aan.

1. Fiscale issues

Twee fiscale issues waarover VSV's en geboortezorgorganisaties helderheid willen krijgen, zijn:

1. Behoud zelfstandig ondernemerschap verloskundigen en kraamverzorgenden

Per 1.1.2017 kunnen geboortezorgorganisaties een integraal tarief afspreken met verzekeraars. Dat integrale tarief is voor de komende jaren een optie, naast de bestaande bekostiging. Voor veel verloskundigen en kraamverzorgenden is een autonome positie in de zorg van doorslaggevend belang. Door verlies van die autonome positie zal deze groep mogelijk voortijdig afhaken in het traject om te komen tot integrale bekostiging. Derhalve is een duidelijk fiscaal standpunt voor deze zorgverleners gewenst.

2. Btw

Gezien de onduidelijkheid omtrent eventuele btw bij de invoering van integrale geboortezorg en bekostiging, is aan de Belastingdienst gevraagd hierover meer helderheid te verschaffen. Btw werkt kostenverhogend voor geboortezorgorganisaties. Duidelijkheid over de btw is gewenst zodat geboortezorgorganisaties hiermee rekening kunnen houden in hun bedrijfsvoering.

2. Zienswijze Belastingdienst

Met de Belastingdienst is op basis van de voorgelegde modellen gesproken over behoud van het fiscaal ondernemerschap voor verloskundigen en kraamverzorgenden en mogelijke btw-issues bij de invoering van integrale bekostiging. Dit heeft geresulteerd in onderstaande zienswijze van de Belastingdienst. De zienswijze heeft landelijke werking, hetgeen niet betekent dat deze daarmee bindend is voor regionale inspecties maar deze zienswijze wordt wel als gezaghebbend beschouwd.

1. Behoud zelfstandig (fiscaal) ondernemerschap

De Belastingdienst volgt inzake het vraagstuk 'behoud zelfstandig ondernemerschap' van de verloskundigen en kraamverzorgenden⁴ de volgende redentatie.

⁴ Het fiscaal ondernemerschap van de medisch specialisten blijft hier buiten beschouwing. Hierover is reeds eerder vast komen te staan dat als gevolg van de invoering van de integrale bekostiging van de medisch specialistische zorg per 1.1.2015 het zelfstandig declaratierecht van de medisch specialisten is komen te vervallen. Fiscaal ondernemerschap van de medisch specialisten is daarmee wel nog mogelijk als voldoende andere ondernemersrisico's worden gelopen.

Van cruciaal belang voor het behoud van het zelfstandig ondernemerschap van de verloskundigen en kraamverzorgenden in de voorgelegde modellen is het behoud van het 'zelfstandig declaratierecht' van deze zorgverleners. Als het zelfstandig declaratierecht overeind blijft, dan blijft het zelfstandig ondernemerschap daarmee ook overeind.

Het zelfstandig declaratierecht blijft overeind als er sprake is van 'declareren via' en niet 'declareren aan' de geboortezorgorganisatie. Van het 'declareren via' is bij de beschreven modellen vervolgens weer sprake als wordt voldaan aan de volgende twee voorwaarden:

Voorwaarde 1:

Afleidbaar is wie welk deel krijgt voor de verrichte werkzaamheden.

Afleidbaar dient te zijn wat het bedrag is dat aan de zorgverlener toekomt voor zijn deel van de verrichte werkzaamheden. Wie welk deel van de verleende zorg heeft verricht, kan blijken uit de onderliggende administratie van de geboortezorgorganisatie en uit de overeengekomen financiële verdeelsleutel⁵.

Voorwaarde 2:

zelfstandigheid (inspraak) bij de totstandkoming van de verdeelsleutel.

Binnen de geboortezorgorganisatie dient sprake te blijven van de eigen zelfstandigheid (lees: inspraak) van de aangesloten zorgaanbieders bij het tot stand komen van de financiële verdeelsleutel.

Daarnaast is het niet toegestaan dat één partij kan besluiten dat een andere partij meer of minder vergoed krijgt dan eerder is overeengekomen.

Conclusie zelfstandig ondernemerschap

- Als aan beide voorwaarden wordt voldaan, zal het zelfstandig ondernemerschap in de omschreven modellen behouden blijven. Het is daarbij niet van belang of het gaat om een model met of zonder rechtspersoonlijkheid.
- Als *niet* aan de 2 voorwaarden wordt voldaan, dan zal de constructie worden gekwalificeerd als 'declareren aan' en blijft het zelfstandig declaratierecht *niet* in stand.

Om het zelfstandig ondernemerschap dan toch te kunnen behouden, dient het verlies van het zelfstandig declaratierecht gecompenseerd te worden door andere ondernemersrisico's. Te denken valt aan het investeren in bedrijfsmiddelen, het in dienst hebben/nemen van personeel of het anderszins lopen van financiële risico's. De beoordeling van het al dan niet aanwezig zijn van voldoende 'compenserende' ondernemersrisico's vindt plaats op het niveau van de individuele persoon of organisatie. Feiten en omstandigheden spelen daarbij een doorslaggevende rol. Aan de regionale inspecteur zullen alsdan alle specifieke omstandigheden moeten worden voorgelegd om tot een standpunt te kunnen komen.

Advies aan VSV's/geboortezorgorganisaties

Als u wil nagaan of het ingenomen standpunt van de Belastingdienst omtrent het behoud zelfstandig ondernemerschap ook op uw situatie van toepassing zal zijn, dan kunt allereerst zelf een inschatting maken of uw organisatiemodel overeenkomt met de in deze handreiking omschreven en aan de Belastingdienst voorgelegde modellen (zie kader op pagina 4).

Als uw inschatting is dat dit het geval is, dan gaat u vervolgens nog na of uw geboortezorgorganisatie aan de 2 voorwaarden op pagina 6 voldoet of kan voldoen.

Bij twijfel kunt u terecht bij de Taskforce die hierin graag met u meekijkt. Om meer zekerheid te verkrijgen, kunnen uw specifieke omstandigheden eventueel nog worden voorgelegd aan de regionale inspecteur.

Ook bij (het vermoeden van) een afwijkend organisatiemodel kunt u hiervoor de Taskforce inschakelen. De Taskforce kan dan in samenspraak met een van de betrokken fiscalisten bekijken of het iets toevoegt om het model voor te leggen aan de Belastingdienst dan wel de regionale inspecteur.

2. Btw

Er zijn ook vragen gerezen over het al dan niet moeten afdragen van btw door de geboortezorgorganisatie over het ontvangen tarief van de zorgverzekeraar, en over het uitbetalen van bestuurders, managers en commissieleden voor hun werkzaamheden. De zienswijze van de Belastingdienst omtrent deze deze btw-issues treft u hieronder aan. Deze zienswijze geldt in algemene zin voor geboortezorgorganisaties en is niet zozeer gekoppeld aan de aan de Belastingdienst voorgelegde organisatiemodellen (kader pagina 3).

1. Overhead (organisatiekosten)

De Belastingdienst heeft het volgende standpunt ingenomen.

Op basis van de uitbreiding (per 1.1.2016) van de sociaal-culturele btw-vrijstelling naar integrale bekostiging van de geboortezorg zijn de organisatorische werkzaamheden van de geboortezorgorganisatie waarvoor de zorgverzekeraar een vergoeding betaalt, vrijgesteld van btw.

De zorgverzekeraar koopt bij integrale bekostiging de geboortezorg in bij één partij, de geboortezorgorganisatie. Het door de geboortezorgorganisatie van de zorgverzekeraar ontvangen bedrag wordt vervolgens doorbetaald aan de zorgverleners. De geboortezorgorganisatie kan van dat bedrag een deel inhouden als vergoeding voor de organisatorische werkzaamheden. Alsdan is dat bedrag, als gevolg van de wijziging per 1 januari 2016, van btw vrijgesteld. In onderstaand kader is dit opgenomen als het overhead-deel (de organisatiekosten) van het integraal tarief.

2. Vergoeding voor bestuurstaken, managementtaken en deelname aan commissies

De Belastingdienst neemt het standpunt in dat bestuurswerkzaamheden en managementdiensten geen therapeutisch doel hebben en niet aan de patiënt/cliënt worden verricht. Deze diensten vallen derhalve niet onder de btw-vrijstellingen voor medisch handelen.

Als de geboortezorgorganisatie derhalve vergoedingen uitbetaalt voor bestuurs- of managementtaken of deelname aan commissies (bijv. commissie kwaliteit of financiën) dan zijn deze betalingen btw-belast. De btw vormt derhalve een extra kostenpost voor geboortezorgorganisaties⁵.

⁵ In geval van een dienstverband speelt btw uiteraard niet. In die situatie zal de geboortezorgorganisatie als werkgever loonheffingen inhouden bij de werknemer en afdragen aan de Belastingdienst.

Vragen en opmerkingen bij deze handreiking kunt u mailen aan Titia Hollman (t.hollman@transitiegeboortezorg.nl). Zij mailt of belt u dan met een reactie.

Taskforce Programma Transitie Geboortezorg
14 december 2016

Programma Transitie Geboortezorg

